Висока струковна васпитачка и медицинска школа у Вршцу

Развојноистраживачки пројекат

Подстицање раног развоја у функцији остваривања добробити деце – ПОВЕЗИВАЊЕ ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ

Пројектни задатак:
размотрити релевантну и актуелну литературу

Активност реализовали чланови пројектног тима:
др Тања Недимовић, проф. др Александар Стојановић, др Наташа Стурза Милић,
др Александра Симић и др Ивана Ђорђев
Пројектни лого: мр Невена Чолаков

***

Пројекат је подржао Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, Нови Сад (бр. решења: 000789463 2024 09418 004 000 000 001/1).

***

Вршац, 2024.

Сви појмови који су у тексту употребљени у мушком граматичком роду обухватају мушки и женски род лица на која се односе.

Списак литературе и извора

1. Adolph, K. E., Vereijken, B, Shrout, P. E. (2003). What changes in infant walking and why. *Child Development*, 74(2), 475–97.
2. Akalin, S., Demir, Ş., Sucuoğlu, B., Bakkaoglu, H., Işcen, F. (2014). The needs of inclusive preschool teachers about inclusive practices. *Eurasian Journal of Educational Research* 14(2), 39–60. Dostupno na: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1057302.pdf. and preschool age. *Croatian Journal of Education*, *19*(4), 1265–1295, doi. 1580837. Dostupno na: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08856257.2019.1580837.
3. Arsić, R., Isaković, L. (2019). Special pedagogy and its development in Serbia. *Knowledge International Journal*, *34*(2), 345–351. https://doi.org/10.35120/kij3402345a. Dostupno na: https://ikm.mk/ojs/index.php/kij/article/view/2085/2084.
4. Avramidis, E., Norwich, B. (2002) Teachers' attitudes towards integration / inclusion: A review of the literature. *European Journal of Special Needs Education*, 17(2), 129–147. Dostupno na: https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/08856250210129056?needAccess=true.
5. Barton, E. E., Smith, B. J. (2015). Advancing high-quality preschool inclusion: *A discussion and recommendations for the field. Topics in Early Childhood Special Education*, 35, 69–78, doi:10.1177/0271121415583048. Dostupno na: https://openeclass.panteion.gr/modules/document/index.php?course=TMD352&download=/5f805b00wKYI/5fda3bad24rl.pdf.
6. Batu, S. (2010). Factors for the success of early chilhood inclusion & related studies. *International Journal of Early childhood Special Education*, 2(1), 57–71. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/287529718_Factors_for_the_success_of_early_childhood_inclusion_Related_studies_in_Turkey.
7. Baucal, A. (2012). *Standardi za razvoj i učenje dece ranih uzrasta u Srbiji*. Beograd: Institut za psihologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Suizdavač: UNICEF, Srbija.
8. Bernay, R., Stringer, P., Milne, J., Jhagroo, J. (2020). Three models of effective school–university partnerships. New Zealand: *Journal of Educational Studies*, 55(1), 133–148.
9. Biro, M,. Nedimović.T. (^{3}2017). *Psihologija*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov".
10. Bojanin, S. (2006). Reedukacija psihomotorike ili tretman pokretom. *Psihijatrija danas*, 38(1), 11–27. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0350-2538/2006/0350-25380601011B.pdf.
11. Bojanin, S. (2019). *Prijateljski razgovori dečijeg psihijatra sa roditeljima i vaspitačima.* Beograd: Pomoć porodici.
12. Bošković-Đukić, D., Trbić, V. (2007). *Prihvatite da znate – priručnik za pomoć porodici.* Beograd: Institut za mentalno zdravlje.
13. Bouillet, D., Miškeljin, L. (2017). Model for Developing Respect for Diversity at Early and Preschool Age. *Croatian Journal of Education – Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje* 19(No.4/2017), 1265–1295, doi 10.15516/cje.v19i4.2567. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/323244670_Model_for_Developing_Respect_for_Diversity_at_Early_and_Preschool_Age.
14. Brookfield, S. (2017). *Becoming a critically reflective teacher*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

15. Bruns, A. D., Mogharben, C. C. (2009). The gap betveen beliefs and practices:Early childhood practitioners' perceptions about inclusion. *Journal of Research in Childhood*, 46(2), 143–156.
Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/248909297_The_Gap_Between_Beliefs_and_Practices_Early_Childhood_Practitioners'_Perceptions_About_Inclusion.
16. Buysse, V., Hollingsworth, H. L. (2009). Program quality and early childhood inclusion: Recommendations for profesional development. *Journal of Research on Childhood Education*, 29(2), 119–128. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/249834706_Program_Quality_and_Early_Childhood_Inclusion_Recommendations_for_Professional_Development.
17. Clark Brack, J. (2009): *Učenjem do pokreta, kretanjem do spoznaje*! Donji Vukojevac, Lekenik: Ostvarenje d.o.o.
18. Cvijetić, M. (2016). Značaj rane intervencije u tretmanu teškoća u intelektualnom razvoju. *Beogradska defektološka škola*, 22 (2), 61–78. Dostupno na: https://www.belgradeschool.com/uploads/4/6/5/1/46514917/cvijetic_1.pdf.
19. Cvijetić, N. (2015). Profesionalne uloge i saradnja vaspitača i defektologa u inkluzivnom sistemu predškolskog vaspitanja i obrazovanja. U: T. Grujić (Ur.), Tematski zbornik: *Kompetencije vaspitača za društvo znanja* (str. 179–186). Kikinda: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača.
Dostupno na:
https://www.researchgate.net/publication/336216679_PROFESIONALNE_ULOGE_I_SARADNJA_VASPITACA_I_DEFEKTOLOGA_U_INKLUZIVNOM_SISTEMU_PREDSKOLSKOG_VASPITANJA_I_OBRAZOVANJA.
20. Đorđević, Ž. (2019). Uloga vaspitača u pripremanju roditelja za holistički pristup vaspitanju dece predškolskog uzrasta. U (Radunović Stolić, D., ur.): *Doprinos predškolstva ostvarivanju ciljeva obrazovanja i vaspitanja* (53–58). *Četrnaesta konferencija „Vaspitač u 21. veku"*, 30. i 31. 3. 2018. Aleksinac: Visoka škola za vaspitače strukovnih studija.
21. Ennulat, G. (2010). *Strahovi u dečjem vrtiću*. Split: Harfa.
22. European Commission (2015). *Shaping career-long perspectives on teaching: a guide on policies to improve initial teacher education – ET2020 Working Group on Schools Policy*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupno na: https://www.cedefop.europa.eu/files/2_13_4_teacher_careers_en.pdf
23. Gallahue, D. L., Ozmun, J. C. (2005). *Understanding motor development : infants, children, adolescents, adults*. New York: McGraw-Hill Higher Education, London : McGraw-Hill.
24. Gallahue, D. L. (2010). Understanding Motor Development in Children and Youth. In: *The 6th international scientific and expert symposium: „Contemporary views on the Motor Development of a Child"*, 17–23. Portorož: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
25. Glumbić, N., Brojčin, B. i Đorđević, M (2013). Rana intervencija kod dece s poremećajima autističkog spektra. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 12 (1), 103–118, doi.org/10.5937/specedreh12-3563. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/1452-7367/2013/1452-73671301103G.pdf.
26. Gojkov, G., Sturza-Milić, N., Gojkov-Rajić, A. Stojanović, A. (2002). *Rana identifikacija darovitosti*. Vršac: VŠV.
27. Gök, G., Erbas, D. (2011). Early childhood teachers' opinions about and suggestions for inclusion programs. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 3(1) 66–87. Dostupno na:

https://www.researchgate.net/publication/266137913_Inclusive_preschool_teachers_Their_attitudes_and_knowledge_about_inclusion.
28. Golubović, Š., Tubić, T., Marković, S. (2011). Reedukacija psihomotorike – pokret kao terapijska metoda. *Medicinski pregled*, 64(1–2), 61–63. https://doi.org/10.2298/MPNS1102061G. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0025-8105/2011/0025-81051102061G.pdf.
29. Green, A. C., Tindall-Ford, S. K., Eady, M. J. (2019). School university partnerships in Australia: a systematic literature review. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 48(4), 403–435;
30. Hannah, L. (2007). *Podrška u učenju deci sa poteškoćama iz spektra autizma. Praktičan vodič za roditelje i osoblje u redovnim školama i vrtićima*. Beograd: Izdavač za Srbiju: Republičko udruženje za pomoć osobama sa autizmom. Dostupno na: https://autizam.org.rs/wp-content/uploads/2017/09/Autizam-knjiga-prelom.pdf.
31. Heinz, M., Fleming, M. (2019). Leading Change in Teacher Education: Balancing on the Wobbly Bridge of School-University Partnership. *European Journal of Educational Research*, 8(4), 1295–1306.
32. Hejvud, M. K., Gečel, N. (2017). *Motorički razvoj kroz život.* Podgorica : Univerzitet Crne Gore, [Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić] ; Novi Sad : Fakultet sporta i FV ; Beograd : Data Status (Novi Sad : SP Print).
33. Huang, H. H., Diamond, K. (2009). Early childhood teachers' ideas about including children with disabilities in programmes designed for typically developing children. *International Journal of Disability. Development and Education*, 56(2),169–182. Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/234668276_Early_Childhood_Teachers'_Ideas_about_Including_Children_with_Disabilities_in_Programmes_Designed_for_Typically_Developing_Children.
34. Hughes, L., Cooper, P. (2009). *Razumijevanje djece s ADHD sindromom i pružanje potpore*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
35. Išpanović Radojković, V., Rudić, N., Aleksić Hil, O., Pejović Milovančević, M., Minčić, T., Radosavljev Kirćanski, J., Vidojević, O., Nataša Ljubomirović, N. (2023): *Mentalna higjjena razvojnog doba.* Beograd: Institut za mentalno zdravlje.
36. Johnson, M. H., De Haan, M. (^{3}2011). *Developmental Cognitive Neuroscience*. Oxford: Wiley Blackwell.
37. Jovanović, I. (koor.) (2017). *Situaciona analiza: Položaj dece sa smetnjama u razvoju i invaliditetom u Republici Srbiji*. Nacionalna organizacija osoba sa invaliditetom Srbije (NOOIS). Dostupno na: https://ideje.rs/wp-content/uploads/2020/07/Polozaj_dece_sa_smetnjama_u_razvoju_i_invaliditetom_u_Republici_Srbiji.pdf.
38. Justice, L. M., Rhoad-Drogalis, A. (2020), ″Is the proportion of children with disabilities in inclusive preschool programs associated with children's achievement?″, *Journal of Early Intervention* 42(1), 83–96. Dostupno na: https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1242753.pdf.
39. Keller, H. (2007). *Culture of Infancy*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
40. Kemp, C., Carter, M. (2005). Identifying skills for promoting successful inclusion in kindergarten. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 30(1), 31–44. https://doi.org/10.1080/13668250500033110. Dostupno na: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13668250500033110 .

41. Kisin, Đ., Gudelj-Rakić, J., Jović, S., Kilibarda, B. (2007): Fizička aktivnost u promociji, zaštiti i unapređenju zdravlja dece i omladine u Republici Srbiji – razvoj obima, sadržaja i metoda rada u nacionalnim programima promocije zdravlja. U: *Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije Fizička aktivnost i zdravlje*, 57–60. Beograd: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.
42. Kocijan-Hercigonja, D., Buljan-Flander, G., Vučković, D. (2004). *Hiperaktivno dijete – uznemireni roditelji i odgajatelji*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
43. Kojić, M. B., Grandić, S. S. K., Markov, Z. T. (2020). Faktori prihvaćenosti dece sa poremećajem iz autističkog spektra u predškolskoj ustanovi. *Sinteze – časopis za pedagoške nauke, književnost i kulturu*, (17), 41–63, doi:10.5937/sinteze9-24201. Dostupno na: https://aseestant.ceon.rs/index.php/sinteze/article/view/24201/16410.
44. Kojić, M. B., Markov, Z. T., Kojić-Grandić, S. S. (2019). Priprema dece sa teškoćama u razvoju za polazak u školu iz ugla vaspitača. *Sinteze – časopis za pedagoške nauke, književnost i kulturu*, 8(16), doi: 10.5937/sinteze8-24176. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/2217-902X/2019/2217-902X1916013X.pdf.
45. Krischler, M., Powell, J., Pit-Ten Cate, I. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 34 (5), 632–648, https://doi.org/10.1080/08856257.2019. Dostupno na: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/08856257.2019.1580837.
46. Krnjaja, Ž. (2019). Visokoškolska ustanova i dečji vrtić kao partneri: od vežbaonice ka zajednici učenja. U (Pavlović Breneselović, D., Stepić, G., Prlić, I., ur.): *Zbornik radova II međunarodne naučno-stručne konferencije „Inicijalno obrazovanje i stručno usavršavanje vaspitača – partnerstvo u građenju kvaliteta"* (13–27). Sremska Mitrovica: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače i poslovne informatičare – Sirmium).
47. Krnjaja, Ž., Pavlović Breneselović, D. (2017). *Kaleidoskop: Projektni pristup učenju*. Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju: Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu.
48. Krnjaja, Ž., Pavlović Breneselović, D. (2022). *Vodič za razvijanje teme/projekta sa decom*. Beograd: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.
49. Lazor, M., Marković, S., Nikolić, S. (2008). *Priručnik za rad sa decom sa smetnjama u razvoju*. Novi Sad: LitoStudi. Dostupno na: http://www.milance.edu.rs/file.php/1/kutak/files/prirucnikzaradsadecom.pdf.
50. Litjens, I., Taguma, M. (2010). *Pregled literature za 7. sastanak OECD Mreže za predškolsko vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje.* OECD: Pariz. (izvor na ćir.)
51. Loewan, S. (2006). Exceptional intellectual performance: a neo-Piagetian perspective. *High Ability Studies*, 17/2, 159–181. Dostupno na: https://eric.ed.gov/?id=EJ769103.
52. Macura, S. (2015). *Inkluzivno obrazovanje: kvalitetno obrazovanje za sve*. Jagodina: Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu. Dostupno na: https://pefja.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2020/03/Udzbenik-Inkluzivno-obrazovanje-Suncica-Macura.pdf.
53. Maksimović, J., Stamatović, J. (2021). Inkluzija u obrazovanju-istraživački pristupi i problemi. *Inovacije u nastavi – časopis za savremenu nastavu*, 34(3), 26–42. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0352-2334/2021/0352-23342103026M.pdf. (izvor na ćirilici)

54. Manić, I. (2023). Razvoj inkluzivne vaspitno-obrazovne prakse u predškolskim ustanovama. *Godišnjak za pedagogiju* (naslov na ćirilici) VIII/1 (2023), 73–84, doi: https://doi.org/10.46630/gped.1.2023.5. Dostupno na: https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/casopisi/2023/download/4441_07549d72934faecff83d5af1a54d14cd.

55. Manić, I. N. (2023). Stručno usavršavanje vaspitača za potrebe inkluzivne vaspitno-obrazovne prakse. DHS – Društvene i humanističke studije: časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli, 23(23), 461–480, doi 10.51558/2490-3647.2023.8.2.461. Dostupno na: http://dhs.ff.untz.ba/index.php/home/article/view/10196/816.

56. Markov, Z., Adamov, N. (2008). Uloga vaspitača u inkluzivnom procesu. *Norma,* 13 (1-2),167–184. Dostupno na: https://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0353-7129/2008/0353-71290802167M.pdf. (izvor na ćirilici)

57. Marković, O., Arsić, J. (2011). Rana intervencija i tretman dece sa smetnjama u razvoju. *PONS – medicinski časopis*, 8(4), 138–145. Dostupno na: https://ponsjournal.info/pons-casopis/pons-28.pdf#page=28.

58. Maslow, A. H. (2013). *A Theory of Human Motivation*. Rough Draft Printing.

59. Matijević, D. i sar. (2010). *Deci je mesto u porodici : priručnik za rad u zajednici sa porodicama dece sa smetnjama u razvoju* (poglavlja 1 i 2). Beograd : Gradski zavod za javno zdravlje. Dostupno na: https://www.zdravlje.org.rs/publikacije/Prirucnik/PRIRUCNIK%20za%20Web.pdf.

60. Matijević, M. (2001). *Alternativne škole*. Zagreb: TIPEX.

61. Mikas, D., Roudi, B. (2012). Socijalizacija djece s teškoćama u razvoju u ustanovama predškolskog odgoja. *Paediatrica Croatica*, 56 (Supl 1), 207–214. Dostupno na: https://more.rivrtici.hr/sites/default/files/socjalizacija_djece_s_teskocama_u_razvoju_u_ustanovama_predskolskog_odgoja.pdf.

62. Milošević, B., Zorić, M., Ulić, J., Colić. V., Matović, M. (2017). *Integrisani pristup u razvoju veština dece predškolskog uzrasta*. Novi Sad: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača.

63. Mitić, M. i sar. (2011). *Deca sa smetnjama u razvoju, potrebe i podrška*. Beograd: Republički zavod za socijalnu zaštitu. Dostupno na: https://www.unicef.org/serbia/media/6441/file/Deca%20sa%20smetnjama%20u%20razvoju.pdf.

64. Murray, J., Male, T. (2005). Becoming a teacher educator: Evidence from the field. *Teaching and Teacher Education*, 21, 125–142.

65. Nedimović, T., Prtljaga, J. (2018). Models of Encouraging Creativity of Preschool Children and the Role of Preschool Teachers in their Implementation. In (Rabensteiner, P.M, Holz, O., Michielsen, M., eds): Teacher *Education, Sustainability and Development: Challenges, Issues Solutions for Teaching in 21st Century*. Lit Verlag BmbH& Co. KG Wien, 107–118.

66. Nedimović, T., Bešlin, LJ. (2008). Uticaj vaspitnih stavova roditelja na razvoj darovite dece. U (Gojkov, G., ur.): *Porodica i darovita deca* . Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov",457–463.

67. Nedimović, T., Činč, E. (2021). Modeli holističkog pristupa razvoju potencijala darovitih i „Godine uzleta". U (Gojkov, G., Prtljaga, S., ur.). *Zbornik rezimea sa 27. okruglog stola: Samoregulacija i razvoj potencijala darovitih* (89). Međunarodni naučni skup *Samoregulacija i razvoj potencijala darovitih*, 25. 6. 2021. Vršac – Arad: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov" – Universitatea „Aurel Vlaicu".

68. Nedimović, T., Đorđev, I., Stojanović A. (2022). *Primena holističkog pristupa u praksi iz perspektive vaspitača*. *Inovacije u nastavi,* vol. 35, 4/2022, 13–27 doi: 10.5937/inovacije2204013N.
69. Nedimović, T., Stanojlović, D. ([3]2024). *Priručnik za vaspitače za rad sa decom sa simptomima razvojnih poremećaja*. Vršac: Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola u Vršcu.
70. Nedimović, T., Sturza-Milić, N., Činč, E (2016). The role and importance of competencies in the education. In (Radetic-Pajić et al., eds.): *Competences of participants in citizenship education*. Pula: Juraj Dobrila University of Pula, 28–45.
71. Nedimović, T., Maran, M., Činč, E. (2013). Kompetencije vaspitača u AP Vojvodini (Republika Srbija) u kontekstu evropskih vrednosti, globalnih promena i bolonjskog procesa. *International Journal of Multidisciplinary Thought*, 3(1), 265–273.
72. Nedimović, T., Sturza Milić, N., Prtljaga, J. (2017). Early Development – the Role of Motivation in Learning of Preschool Children. In 24th International Symposium of Research and Applications in Psychology, SICAP: Cognitive Characteristics of Transdisciplinarity. Applications in Psychology and Psychotherapies, (2017), 154–163.
73. Ninković Budimlija, H., Cepanec, M., i Šimleša, S. (2020). Stavovi roditelja predškolske djece prema inkluziji. *Acta Iadertina*, *17*(1), 7–32. Dostupno na: https://hrcak.srce.hr/file/356044.
74. Novović, T., Mićanović, V. (2018). Mišljenja vaspitača i stručnih saradnika o kvalitetu inkluzivne prakse u crnogorskim predškolskim ustanovama. *Nastava i vaspitanje*, 67(2), 357–373, doi: 10.5937/nasvas1802357N Dostupno na: http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0547-3330/2018/0547-33301802357N.pdf.
75. OECD (2019). A Flying Start: Improving Initial Teacher Preparation Systems, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/cf74e549-en.
76. *Osnove programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja – Godine uzleta*. *Službeni glasnik RS*, br. 27/2018. V. i. https://prosveta.gov.rs/wp-content/uploads/2018/09/OSNOVE-PROGRAMA-.pdf.
77. Paes, T., Eberhart, J. (2019). Developing life skills through play. *Part of the Cambridge Papers in ELT series*. Cambridge: Cambridge University Press.
78. Passy, R., Georgeson, J., Gompertz, B. (2018). Building learning partnerships between schools and universities: an example from south-west England. *Journal of Education for Teaching*, 44(5), 539–555.
79. Pavlović Breneselović, D., Krnjaja, Ž. (2022). *Vodič za uređenje prostora u dečjem vrtiću: prostor u skladu sa Osnovama programa PVO „Godinama uzleta"*. Beograd: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.
80. Pavlović Breneselović, D., G. Stepić, Prlić, I. (ur.), (2019). *Zbornik radova II međunarodne naučno-stručne konferencije „Inicijalno obrazovanje i stručno usavršavanje vaspitača – partnerstvo u građenju kvaliteta*" (50–62). Sremska Mitrovica: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače i poslovne informatičare – Sirmium).
81. Pavlović Breneselović, D., Krnjaja, Ž. (2017). *Osnove diversifikovanih programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja*. Beograd: Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu – Institut za pedagogiju i andragogiju.
82. Pejović Milovančević, M. (ur.) (2020). *Smernice za skrining, dijagnostiku i intervenciju kod dece i odraslih sa poremećajima iz spektra autizma*. Beograd: Institut za mentalno zdravlje.
83. Pejović Milovančević, M., Marić, N. P., Kesić, A., Mandić Maravić, V., Savić Parojčić (2022). *Terapijske smernice za dijagnostiku i lečenje poremećaja pažnje sa hiperaktivnošću kod dece i odraslih*. Beograd: Institut za mentalno zdravlje.

84. *Pravilnik o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje* (2018). „Službeni glasnik RS", br. 74/2018. Dostupno na: https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/ministarstva/pravilnik/2018/74/4/reg.
85. *Pravilnik o bližim uslovima za ostvarivanje različitih oblika i programa vaspitno-obrazovnog rada i drugih oblika rada i usluga koje ostvaruje predškolska ustanova*, „Službeni glasnik RS", broj 80 od 13. avgusta 2021. (izvor na ćirlici)
86. *Pravilnik o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu, učeniku i odraslom* (2018). „Službeni glasnik RS", br. 88/2018. http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/.
87. *Pravilnik o osnovama programa predškolskog vaspitanja i obrazovanja „Godine uzleta"*, „Službeni glasnik RS", br. 88/17 i 27/18 (izvor na ćirilici)
88. *Pravilnik o Standardima kompetencija za profesiju vaspitača i njegovog profesionalnog razvoja* (2018). „Službeni glasnik RS – Prosvetni glasnik", br. 16. (izvor na ćirilici)
89. *Programi podrške deci i učenicima sa smetnjama u razvoju* (ZUOV, 2016), dostupno na: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2017/12/Prirucnik-Programi-podrske.pdf. (izvor na ćirilici)
90. Protić-Gava, B., Čokorilo, R., Karanov, B. (2006): Socijalni status roditelja i posturalni status predškolske dece Vojvodine. U (Bala, G., ur.): *Zbornik radova: Antropološki status i fizička aktivnost dece i omladine*, 213–219, Novi Sad: Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja.
91. Radojlović, J., Simović, T., Nedović, G. (2019). Comparison of attitudes of children with typical development toward children with disabilities in 2012 and 2017. *Engrami*, *41*(2), 6–20, doi: 10.5937/engrami1902006R. Dostupno na: http://scindeks-clanci.ceon.rs/data/pdf/0351-2665/2019/0351-26651902006R.pdf.
92. Rhoad-Drogalis, A., Justice, L. M. (2020). Is the Proportion of Children With Disabilities in Inclusive Preschool Programs Associated With Children's Achievement? *Journal of Early Intervention*, *42*(1), 83–96, https://doi.org/10.1177/1053815119873100. Dostupno na:, https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1242753.pdf.
93. Sakač, M., Marić, M. (2016). Dimenzije kvaliteta inkluzivnog rada vaspitača. *Beogradska defektološka škola – Belgrade School of Special Education and Rehabilitation*, 22 (2), 93–109. Dostupno na: https://rfasper.fasper.bg.ac.rs/bitstream/handle/123456789/3635/sakac__maric_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
94. Sindik, J. (2013). Konstrukcija upitnika stavova odgojiteljica o inkluziji djece s teškoćama u razvoju u dječje vrtiće. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 12(3), doi: 10.5937/specedreh12-4204.
Dostupno na: https://aseestant.ceon.rs/index.php/specedreh/article/view/4204/1198.
95. Smith, K. (2016). Partnerships in Teacher Education – Going Beyond the Rhetoric, with Reference to the Norwegian Context. *CEPS Journal*, 6(3), 17–36.
96. Srećković Milenković, N. (2021). *Aktivnosti sa decom u kućnim uslovima.* Beograd: Institut za mentalno zdravlje.
97. Stančić, M., Stanisavljević-Petrović, Z. (2013). Mišljenje vaspitača o koristima od inkluzije i načinima njenog ostvarivanja. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 12(3), 353–369, doi: 10.5937/specedreh12-2719.
Dostupno na:
https://www.aseestant.ceon.rs/index.php/specedreh/article/view/2719/1197.

98. Stanisavljević-Petrović, Z., Stančić, M. (2010). Stavovi i iskustva vaspitača o radu sa decom sa posebnim potrebama. *Pedagogija*, 65(3), 451–461. Dostupno na: https://reff.f.bg.ac.rs/bitstream/id/76/1079.pdf.

99. Starc, B., Obradović Čudina, M., Pleša, A, Profaca, B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja deteta predškolske dobi*. Zagreb:. Golden marketing – Tehnička knjiga.

100. Stepić, G., Prlić, I. (2019). Stručna praksa iz perspektive studenata budućih vaspitača i vaspitača mentora. U (Pavlović Breneselović, D., Stepić, G., Prlić, I., ur.): *Zbornik radova II međunarodne naučno-stručne konferencije ,,Inicijalno obrazovanje i stručno usavršavanje vaspitača – partnerstvo u građenju kvaliteta"* (50–62). Sremska Mitrovica: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače i poslovne informatičare – Sirmium).

101. Stojanović A., Prtljaga, J., Gojkov-Rajić, A. (2019). Creativity encouragement strategies at early age. *Sodobna pedagogika/Journal of Contemporary Educational Studies*, 1/2019, Vol. 70 (136), 206–225. Slovenija, Ljubljana.

102. Stojanović, A, Nedimović, T, Sturza Milić, N. (2016). Razlike u metodama podučavanja dece poželjnim oblicima ponašanja od strane vaspitača i roditelja. *Inovacije u nastavi*, 3/2016, 84–99.

103. Stojanović, A. (2011). Samorefleksivnost vaspitača kao determinanta metodičkih inovacija u predškolskom vaspitanju. *Inovacije u nastavi*, 24 (3), 114–121.

104. Stojanović, A., Bogavac, D. (2016). *Metodičke strategije razvoja dečjih potencijala u savremenoj predškolskoj ustanovi*. Beograd: Učiteljski fakultet.

105. Stojanović, A., Kovačević, Z., Bogavac, D. (2018). From obsolete to contemporary preschool education (experiences in Serbia). *Early Years: an international research journal*, published online: 2. 3. 2018. doi: 10.1080/09575146.2018.1444584

106. Sturza Milić, N. (2014). The Influence of Motor Expirience on Motor Creativity (Fluency) of Preschool Children. *Kineziologija*, 46 (Supplement 1), 82–87.

107. Sturza Milić, N. (2017). Physically (In)active Adults – Physically (In)active Children – How to Break a Vicious Circle. In (Kerec, S., Horvat, T., eds.): Znanstvena monografija *Razvojni potenciali z vidika prehrane, gibanja in zdravlja* (pp. 201–212). Rakičen: RIS Dvorec.
Dostupno na:
https://www.risdr.si/data/attachment/9486dd60074058ff0fb315c5185d182479035c69/1485518622MONOGRAFIJA_Razvojni_potenciali_z_vidika_prehrane_gibanja_in_zdravja.pdf.

108. Sturza Milić, N. (2018). Kreativni pristupi učenju. U (Gojkov, G., Stojanović, A., ur.): *Tematski zbornik sa 23. okruglog stola ,,Darovitost i kreativni pristupi učenju"* (str. 31–44). Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov".

109. Sturza Milić, N. (2021). *Dete u pokretu – motorički razvoj dece predškolskog uzrasta*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov".

110. Sturza Milić, N. (2022). *Integrativna moć kretanja u buđenju dečijih potencijala*. U: Publikaciji nastaloj u okviru međunarodnog projekta FUNED. Vršac: Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola. FUNED Archives - Visoka škola Vršac (uskolavrsac.edu.rs).

111. Sturza Milić, N., Đorđev, I., Kelemen Milojević, Lj. (2022). *Uvodni teorijski impulsi: Integrisani pristup razvoju i učenju dece kao osnova inovativnih rešenja u okviru jedinstvenog obrazovnog modela.* U: Publikaciji nastaloj u okviru međunarodnog projekta FUNED. Vršac: Visoka strukovna vaspitačka i medicinska škola (FRAMEWORK: *For Unique New Education Design*)..
Dostupno na: http://vaspitacice.rs/portal/wp-content/uploads/2023/06/1ffaf8cb5d0a42a3fbd1ae032c81ce48.pdf; FUNED Archives – Visoka škola Vršac (uskolavrsac.edu.rs).

112. Sturza Milić, N., Nedimović, T., Stojanović, A. (2015): Istraživanje stavova vaspitača i roditelja o značaju fizičke aktivnosti za prevenciju vršnjačkog nasilja (Research of the preschool teachers' and parent's opinion on the importance of PA for the prevention of peer violence). U (Kasum, G., Mudrić, M., ured.): *Efekti primene fizičke aktivnosti na antropološki status dece, omladine i odraslih* (str. 98–113). Beograd: Fakultet za sport i fizičko vaspitanje.
Dostupno na: http://fsfv.bg.ac.rs/mat/zbor/ZBORNIK%20RADOVA%202015.pdf.

113. Sturza-Milić, N. (2014). *Novi pristup učenju i organizaciji senzomotornih aktivnosti u radu sa decom jaslenog uzrasta*. Bilten sa projekta „Didaktičke strategije u funkciji razvoja istraživačkog i stvaralačkog učenja i poučavanja". Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov".

114. Sucuoğlu, N., Bakkaloğlu, H., Karasu, F., Demir, S., Akalın, S. (2013). Inclusive Preschool Teachers: Their Attitudes and Knowledge about Inclusion. *International Journal of Early Childhood Special Educatio*n, 5. 107–128, doi 10.20489/intjecse.107929.
Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/286902292_Inclusive_Preschool_Teachers_Their_Attitudes_and_Knowledge_about_Inclusion.

115. Tasić, I., Raspopović, S. (2021). Inkluzivno obrazovanje dece predškolskog uzrasta sa smetnjama u razvoju po „GODINAMA UZLETA". *Krugovi detinjstva*, 2, 28–37, doi: https://doi.org/10.53406/kd.v9i2.14.
Dostupno na: http://krugovidetinjstva.edu.rs/index.php/home/article/view/14/19.

116. Ulić i sar. (ur.) (2016). *Vodič za stručnu praksu studenata visokih škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov";

117. Valenčič, M., Vogrinc, J. (2007). A mentor's aid in developing the competences of teacher trainees. *Educational Studies* 33 (4), 373–384.

118. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1998). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

119. Veselinov, D. (2021). *Didaktička kultura savremene predškolske ustanove*. Vršac: Visoka škola strukovnih studija za vaspitače „Mihailo Palov".

120. Vlaović Vasiljević, D., Miloradović, S., Pejović Milovančević, M. (2016). *Vodič za rad interresornih komisija (IRK) za procenu potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške detetu i učeniku* (odeljak: III Dodatna podrška detetu i učeniku). Beograd: Centar za socijalnu politiku. Dostupno na: https://prosveta.gov.rs/wp-content/uploads/2017/02/FIN_Vodic-za-RAD-IRkomisije_165x235mm-3mm-prepusta-na-spoljnim-stranama-1-1.pdf.

121. Vranješević, J. i sar. (2019). *Vrtić kao sigurno i podsticajno okruženje za učenje i razvoj dece – priručnik za vaspitače*. Beograd: Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije. Dostupno na: https://zuov.gov.rs/wp-content/uploads/2017/12/Prirucnik-Programi-podrske.pdf. (izvor na ćirilici)

122. Vud, Č. (2008): *U korak s razvojem*. Beograd: Kreativni centar.

123. Vujačić, M. (2006). Problemi i perspektive dece sa posebnim potrebama. *Zbornik Instituta za pedagoška istraživanja*, 38(19), 190–204. Dostupno na: https://www.ipisr.org.rs/images/arhiva-zbornika/38/Problemi.pdf.
124. Vujičić, L. (2011). Novi pristup istraživanju kulture vrtića. U (Maleš, D., ur.): *Nove paradigme ranog odgoja* (str. 209–236). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Zavod za pedagogiju.